

Motion till riksdagen

1989/90:Fi18

av Inger Schörling m.fl. (mp)

med anledning av skrivelse 1989/90:53 med
bedömning av den ekonomiska utvecklingen
under 1989, 1990 och 1991

Svensk ekonomi – en ekologisk orimlighet

A. Den svenska ekonomin

Den glömda dimensionen – den ekologiska

Haven i vår närhet dör och förgiftas av alla de utsläpp som vi och våra grannar tillåter oss. Luften förpestas så att skogar och kulturföremål raderas ut. Jordarna försuras av industriellt nedfall och förgiftas av rötslam. Människor blir sjuka i allergier och andra miljörelaterade sjukdomar av "vällevnadsraktär".

Åkrarna behandlas med rader av jordbruksgifter som förorenar dricksvatten. Rester av gifterna finns i våra livsmedel – det som skall vara medel till liv.

Det moderna industrisamhället är en storproducent av avfall. Sopeldning är en vanlig metod att göra sig av med avfallet. Den ger upphov till livsfarliga ämnen och frigör tungmetaller och syror.

Det finns inga tankar och förslag om hur vi skall upphöra att tillverka miljöfarligt avfall. Detta uppfattas som en nödvändig konsekvens för att uppnå en "hög levnadsstandard".

Regeringen vill tvinga kommuner att ta emot miljöfarligt avfall eller anläggningar som behandlar miljöfarligt avfall.

Riksdagen har fattat ett bindande beslut att avveckla kärnkraften. För att det skall bli möjligt att genomföra fordras att vi minskar elanvändningen. I det nya skatteförslaget momsbeläggs energin och elskatten sänks. Det leder till att industrin inte känner något ekonomiskt tvång att spara elkraft. Utan ekonomiskt tvång sparar inte industrin – den känner inget ansvar för fattade beslut, tvärtom. Kärnkraftsavvecklingen motarbetas i strid mot riksdagsbeslut.

Detta är politik från en regering som säger att den vill börja avveckla kärnkraften 1995.

Detta är ingen nidsbild av det svenska samhällets tillstånd och framtid om inget grundläggande görs för att komma till rätta med problemen. Det är en kort redogörelse för en pågående människoalstrad ekologisk katastrof av

gigantisk omfattning. De åtgärder som har vidtagits för att komma till rätta med miljöförstöringen är helt otillräckliga och präglas av rädslan att stöta sig med mäktiga företagsintressen.

Vår situation är ett resultat av de levnadsmönster som vi har valt. Vårt sätt att leva påverkar landets ekonomi på kort och lång sikt.

Regeringens skrivelse 1989/90:53 nämner ingenting om vår försämrade livssituation och hur den påverkar vår ekonomi, hur vi tär på själva livsbasen i form av frisk jord, ren luft och rent vatten.

Mot. 1989/90
Fi18

Den sociala dimensionen – det solidariska samhällets förfall

Skatteomläggningen har som mål att ge de redan välbeställda kraftiga skattesänkningar, som skall betalas av låginkomsttagarnas merarbete. På fint språk kallas detta att öka arbetskraftsutbudet alternativt dynamiska effekter. Alla skall tvingas till åtta timmars lönearbetsdag.

Meningen är att deltid arbetande skall tvingas till heltidsarbete och att vanliga knegare skall ta ut övertidsersättning i form av pengar och inte som kompensationsledighet.

Tankarna på sex timmars arbetsdag kan fr.o.m. nu skrinläggas och glömmas.

Vi skall arbeta mera och intensivare i Sverige för att kunna upprätthålla en ekologiskt förödande överkonsumtion. Solidariteten med världens fattiga har inte längre utrymme i svensk politik.

Vi har en omfattande utslitning av löntagare med omfattande sjukskrivningar som följd. De nya skatterna kommer att öka antalet utslitna människor. Den offentliga sektorn kommer att drabbas av ökade kostnader om den solidariska vården och omsorgen skall kunna upprätthållas. I stället för att göra det sämre för medborgarna borde den rimliga politiken vara att försöka öka deras välbefinnande.

När antalet deltid arbetande minskar enligt planerna kommer trycket på dagbarvården och liknande att öka kraftigt. Anslagen till dessa vårdformer borde då öka och därmed behovet av att öka skatterna.

De nya skatterna är en anpassning till EG. Det mest framträdande draget är den omfattande s.k. momsbreddningen. Den innebär att de flesta varor och tjänster i samhället skall ha moms, på samma sätt som inom EG. Där har man genomgående mycket lägre momssatser än i Sverige. Anpassningen till EG innebär att vi kommer att öppna våra gränser för varor och tjänster. EG är extremt marknadsorienterat. Snart måste vi i Sverige anpassa våra momssatser till dem som gäller inom EG. Sker inte detta kan svensk varu- och tjänsteproduktion komma att konkurreras ut på grund av att de svenska priserna blir för höga.

Resultatet blir att stora skatteintäkter för den svenska staten faller bort. Därmed blir det omöjligt att upprätthålla våra socialförsäkringssystem och vården på de nivåer som vi har nu.

Vi får ett sönderfall av vårt solidariska samhälle, som vi har byggt upp under så lång tid. Den svenska modellen är hotad av regeringens anpassningspolitik.

”Politik är att vilja” är ett känt citat av den mördade statsministern Olof

Palme. Den sociala skrotning vi nu ser förverkligas, i ett samarbete mellan socialdemokrater och folkpartister, är uttryck för politisk vilja.

Mot. 1989/90
Fi18

Den socialdemokratiska regeringen har något viktigt att förklara för sina medlemmar, väljare och det svenska folket.

Regeringens skrivelse 1989/90:53 berör inte de stora förändringar som vi kan förvänta oss i svensk ekonomi, som beror på det nya EG-anpassade skattesystemet och dess sociala konsekvenser.

Det brutala samhället

Samhället brutaliseras alltmer.

De pågående ekologiska katastroferna – de som vi frambringar genom vår livsstil – är brutala ingrepp i det levande, i biosfären, i våra liv, i vår vardag.

Förändringarna i skattesystemen och anpassningen till EG är ett brutalt brott mot solidariska svenska traditioner. S.k. ekonomiska människoalstrade realiteter är viktigare än värdiga och ansvarstagande liv i balans med våra naturliga förutsättningar. Respekten för de levande och det skapade tunnas alltmer ut. Det viktiga har blivit hur pengar kan förmeras. Gamla ideal om solidaritet dunstar i ett blått töcken.

Regeringens skrivelse 1989/90:53 handlar egentligen om hur brutaliseringen i samhället kommer att utvecklas de närmaste tre åren.

Den ekonomiska situationen och utvecklingen

Internationellt tror man på en kraftig ökning av den ekonomiska tillväxten. Högkonjunkturen kommer att bestå. Vår export fortsätter att gå bra. Den kan dock inte öka nämnvärt. Det är nu mycket svårt att få tag i personal med kvalificerad utbildning, som vill arbeta i industrin.

Det höga ränteläget är oroande eftersom räntan är en av drivkrafterna i vårt slösaktiga samhälle. Den leder till ökade bostadskostnader och krav på ökad lönsamhet vid investeringar. Snabba klipp blir viktigare än långsiktiga genomtänkta investeringar.

Lägre ekonomisk tillväxt

Den svenska ekonomiska tillväxten kommer inte att bli så hög som den genomsnittliga internationella. Det är en källa till oro för många konventionella ekonomer. Vi hotar att bli överflyglade av ekonomier med högre tillväxttakt. Det upplevs som en nationell skam att inte ligga i topp i tillväxttillagan.

Eftersom den ekonomiska tillväxten i huvudsak hänger ihop med ökad varuomsättning i samhället och därmed till ökad miljöförstöring ser vi i miljöpartiet de gröna den minskade ekonomiska tillväxten som något positivt. För oss är tillväxtens innehåll och hur den har tillkommit samt hur den används av största betydelse. Vi måste ändra vårt slösaktiga sätt att leva och minska energiförbrukningen om vi och våra barnbarn skall ha någon framtid.

Produktivitetens utvecklingen

Mot. 1989/90

Fi18

En förbättrad produktivitet kan innebära att givna resurser används bättre. Därmed kan slöseri minskas. Den kan också innebära en ökad förslitning av de arbetande och av natur och miljö.

En förbättrad resursanvändning minskar slöseriet och ger när den är som bäst ekonomiskt utrymme för ett utvecklat miljöarbete.

Vi måste för att kunna få en meningsfull diskussion om produktivitet välja mått som mäter effektiviteten i resursanvändningen.

I den konventionella föreställningsvärlden är arbetstid och tillverkningskapacitet de trånga sektorerna, dvs. de resurser som man vill optimera.

I verkligheten är det så att det är såväl de förnybara som de icke förnybara naturresurserna som är de trånga sektorerna. Därför måste samhällets produktivetsanstängningar vara att utnyttja dessa resurser så bra som möjligt, dvs. utan att onödigtvis slösa och föröda dem.

Vi måste nu ta fram produktivetsmått som visar vår förmåga att hushålla och att återanvända.

Produktivetsmått saknar i dag genomgående faktorer som tar hänsyn till kvalitetsändringarna hos varor och tjänster. Kvalitet i vid bemärkelse kan vara ett mått på en varas möjlighet att kunna utnyttjas länge och att kunna återbrukas.

Industrin

Mätt med gängse mått anses produktivetsutvecklingen vara för svag inom industrin. Här måste det finnas en vilseledande statistik eftersom investeringsakten har varit mycket hög de senaste åren. Det är osannolikt att investeringarna inte skulle leda till en högre total produktivitet. Det normala i alla industriinvesteringar är att de ger en högre produktionskapacitet vid produktion av likvärdig vara. Vore det inte så skulle investeringen inte kunna vara lönsam. Slutsatsen blir att de gängse mätmetoderna förvillar tankar och resonemang om läget och utvecklingen i svensk industri.

Tjänstesektorn

Den uppvisar, med de mätmetoder som används, också en dålig produktivetsutveckling. Detta är förvånansvärt med tanke på den omfattande datorisering i rationaliseringssyfte som har genomförts och som pågår med full kraft. Någon form av systematisk felmätning måste föreligga eller någon form av systemfel, som kan innebära att mycket produceras som inte leder till en färdig mätbar produkt.

Den misslyckade åtstramningspolitiken

Vi kan nu konstatera att den åtstramningspolitik, som ansågs så nödvändig i maj 1989, har misslyckats. Miljöpartiet de gröna höll med om att det behövdes en åtstramning och angav metoder för hur detta skulle gå till.

Miljöpartiet de gröna menade att de åtgärder som skulle vidtas skulle vara miljörelaterade, dvs. vara så utformade att vi kunde påbörja ett arbete att komma till rätta med våra verkliga problem – miljöproblemen.

Regeringen såg överhettningen som ett kortsiktigt konjunkturproblem, som kunde lösas med akuta åtgärder under en kort tid. Miljöpartiet de gröna hade och har en mera långsiktig syn på överhettningsfrågorna. Uppgiften är att långsiktigt arbeta för att minska resursslöseriet på ett socialt ansvarsfullt sätt och att arbetet måste börja nu.

Mot. 1989/90

Fi18

Miljöpartiets åtstramningslinje

Miljöpartiet de gröna vidhåller de förslag till åtstramningsåtgärder som vi föreslog i maj 1989 med de modifieringar som har föranletts av resultatet från miljöavgiftsutredningen (MIA) med bl.a.:

- Höjda energiskatter
- Skatt på energiråvaror, inkl. uran samt vattenkraft men inte på vindkraft och biologiska bränslen
- Höjd bensinskatt med 1:40 kr. per liter för oblyad bensin
- Höjd bensinskatt med 1:70 kr. per liter för blyad bensin
- Höjd kilometerskatt för dieseldrivna fordon
- Skatt på flygbränsle som motsvarar 2:50 kr. per liter
- Fördubblad reklamskatt
- Höjning av tobaks- och alkoholskatten med 40 %
- Förpackningsskatt
- Nej till moms på basmaten
- Nej till energimoms
- Sänkta arbetsgivaravgifter inom vård och i vissa delar av landet
- Storstadskollektivtrafikskatt
- Miljöskatter
- Rätt till sänkt arbetstid

Åtgärder för energibesparingar

Industrin. Den speciella storförbrukarsubventionen

För den energiintensiva industrin har vi i Sverige en speciell skattesubvention, som ger företag energiskattebefrielse för de delar av energiskatten som överstiger 1,7 % av produkternas försäljningsvärde.

De allra största energislukarna klarar sig undan skattehöjningar på energiområdet.

Industrin måste vara med och spara energi. Industrin är utomordentligt kostnadsmedveten. Ökade energikostnader kommer att göra industrin intresserad av att spara.

Storförbrukarsubventionen motverkar energihushållning i industrin. Miljöpartiet de gröna vill att storförbrukarsubventionen successivt urholkas genom att procenttalet för skattebefrielse höjs till 2,2 % den 1 januari 1990. Målet skall sedan vara att genom successiva höjningar helt avskaffa den inom en femårsperiod.

De höjda energiskatterna kan medborgarna motverka genom ett konsekvent energisparande i vardagslivet. För att detta skall få verklig fart behöver medborgarna en god rådgivning. Det är en uppgift för samhället att organisera och betala för denna rådgivning.

Flyget

Det ur miljösynpunkt mest gynnsamma transportsättet måste gynnas av samhället medan de som bidrar till att förstöra miljön måste motverkas. Det är därför som miljöpartiet de gröna föreslår de kraftiga skattehöjningarna för drivmedel inkl. drivmedel för flyget, som i dag är obeskattat. Den föreslagna skattehöjningen för flygbensin bör kunna fördelas så att 1:50 kr. per liter drabbar själva bränslet medan 1 kr. per liter i genomsnitt tas ut som en landningsavgift för att också det internationella flyget skall betala sin del av miljöförstöringen och för att det skall vara möjligt att sätta låga landningsavgifter för trafik på Gotland och övre Norrland. Andra modeller är tänkbara. Huvudsaken är att flyget också skall tvingas betala sina samhällskostnader. Det finns ingen anledning att gynna det trafikslag som smutsar ner mest av alla.

Höjda kostnader för transporter på landsväg och i luften borde bidra till att dessa minskar i omfattning och i stället leda till ökad användning av tåg, lokal rälsburen kollektivtrafik och miljövänlig sjöfart.

Glesbygdsfrågorna och bilarna

I många delar av landet har medborgarna inga möjligheter att välja kollektiva transporter för att kunna ta sig till sina arbeten. För att kunna bibehålla en levande landsbygd måste de som bor i dessa områden få viss kompensation för de fördyringar som de höjda skatterna medför. På detta område accepterar miljöpartiet de förslag, som regeringen arbetade fram under höstens skatteförhandlingar.

Syftet med de höjda drivmedelsskatterna är att få så många som möjligt att ändra sina körvanor. Vi har alla möjligheter att sänka hastigheterna och därigenom spara bränsle och sänka transportkostnaderna. Detta kan också ske genom samkörningar och bättre planering av bilkörningarna samt på sikt genom val av bränslesnålare fordon.

Regeringens politik har lett till att utvecklingen har gått i motsatt riktning. Allt fler väljer tunga motorstarka bilar. Bränsleförbrukningen ökar både per bil och totalt och därmed utsläpp av miljöskadliga avgaser.

Järnvägarna

En viktig del i denna omstrukturering av det svenska transportsystemet är att järnvägarna byggs ut i en takt som är långt högre än den som nu är beslutad. Miljöpartiet de gröna kräver att det nu upprättas en plan för en kraftig utbyggnad av det svenska järnvägsnätet och att det fattas ett principbeslut om att satsa 65 000 milj. kr. fram till år 2000 på denna utbyggnad. Det närmaste året bör ytterligare 1 500 milj. kr. avsättas för järnvägsutbyggnad utöver vad riksdagen hittills beslutat.

Fram till år 2000 vill miljöpartiet de gröna att det skall satsas 15 000 milj. kr. på eldriven spårburen kollektivtrafik i storstadsområdena. Inom denna ram bör det nu avsättas ytterligare 500 milj. kr. för att bygga ut den lokala spårburna trafiken.

Högre transportkostnader för landsvägstransporter kommer att leda till att det inte blir lika lönsamt att frakta varor långa sträckor. Det kommer att gynna lokal produktion tillsammans med de sänkta arbetsgivaravgifterna utanför de ekonomiskt överhettade områdena.

Miljövården

Miljövårdens myndighetsorganisationer måste stärkas under en följd av år för att klara nya åtaganden. I dag har myndigheterna för små resurser för att ensklara av de uppgifter de redan har. Därför föreslog miljöpartiet de gröna kraftiga resursförstärkningar för naturvårdsverket, kemikalieinspektionen samt länsstyrelsernas naturvårdsenheter, totalt med 100 milj. kr. Naturvården bör få kraftigt utökade resurser om 200 milj. kr., bl.a. för att pengarna skall räcka till en del inköp av skyddsvärd mark.

Vidare ville miljöpartiet de gröna satsa på:

- Bidrag för att installera avgasrening på gamla bilar, 100 milj. kr.
- Bidrag för radonsanering av hus, 100 milj. kr.
- Ökade anslag för internationellt miljö- och naturvårdsarbete, 1 000 milj. kr. samt 1 500 milj. kr. för inköp av svenska urskogar och 1 000 milj. kr. som en miljömarshallhjälptill staterna i Östeuropa
- Ökad forskning inom miljöområdet, 50 milj. kr.
- Förbättrad miljövårdsinformation, 20 milj. kr.
- Utbildning och information om ekologiskt byggande.

I en särskild motion med anledning av regeringens förslag till övervinstskatt 1989 föreslog miljöpartiet de gröna att intäkterna av denna skatt, totalt 3,5 miljarder kronor, skulle användas för köp av urskogar i Sverige, för bevarande av regnskogar och till en internationell miljöfond för insatser i bl.a. Polen.

Slutsatser

Hade regeringen tagit fasta på de miljöinriktade åtstramningsförslag som miljöpartiet de gröna har framlagt skulle vår situation i dag ha varit mycket bättre. Arbetet på att komma till rätta med de pågående ekologiska katastroferna hade kunnat påbörjas. Varukonsumtionen hade kunnat minskas och med den förbrukningen av ändliga resurser. Förstörelsen hade minskat.

Den önskade åtstramningen av ekonomin hade uppnåtts. Vi hade kunnat minska importen av fossila bränslen rejält. Detta hade lett till att vårt bytesbalansunderskott hade minskat och att de skulle ha blivit betydligt mindre i framtiden. Vi skulle med miljöpartiets politik inte lida av ett så stort exporttvång som vi nu har.

Den ekonomiska politiken hade inte blivit ett lika stort hot mot ekologin och framtiden som den är i dag. Svensk ekonomi hade blivit ekologiskt rimligare med miljöpartiet de grönas politik. Vi skulle ha fått en sundare ekonomi. Brutaliteten i samhället hade börjat minska.

Mot. 1989/90
Fil 8

B. Skatteomläggningen och dess verkningar

Mot. 1989/90

Fi18

De planerade svenska skatteomläggningarna syftar till att öka den ekonomiska tillväxten:

- Genom en ökad varukonsumtion.
- Genom en momsbeläggning på TV-licensen som leder till reklam-TV, som syftar till ökad konsumtion samtidigt som programmen riskerar att utarmas kulturellt. Den högre TV-licensen gör att antalet licensbetalare minskar, och det tvingar fram reklam-TV.
- Genom att öka arbetskraftsutbudet genom att tvinga människor att arbeta mera och intensivare, vilket kan skada de arbetande.
- Genom att öka industrins konkurrenskraft genom att göra dess energianvändning billigare, dvs. försöka öka exporten.
- Genom ökad bilism och flygtrafik.
- Genom att göra kollektiva transporter dyrare – moms på persontransporter.
- Genom att anpassa skattesystemen och den svenska ekonomin till EG.
- Genom att öka miljöförstöringen.

Den nya skattepolitiken kommer att driva inflationen till allt högre tal. Det kommer krav på lönekomensationer. Den gamla vanliga pris- och lönekarusellen är i gång igen. Bytesbalansen kommer att försämrast radikalt genom den ökande konsumtionen och importen. Räntorna höjs för att kunna hejda den svenska kronans fall på de utländska börserna. Högre räntor fördyrar boendet. Den internationella konkurrensförmågan sjunker. Det betyder att vi om några år kan komma i en liknande situation som den vi var i 1982 när Sverige devalverade kronan med ca 16 %.

En devalvering kan synas vara förestående.

Regeringens skrivelse tar inte upp hur den ekonomiska utvecklingen och skattepolitiken kommer att påverka fördelningspolitiken, familjepolitiken eller bostadspolitikerna och därmed människors handlande. Vi vet att de nya skatterna kommer att göra det mycket dyrare för många människor. Det tvingar många att arbeta mer och intensivare för att klara familjeekonomin. Belastningen på den offentliga sektorn kommer som tidigare har påpekats att öka, samtidigt som skatteunderlaget kommer att minska i samband med EG-anpassningen. Vi kommer då att få flera som slås ut ur arbetslivet på grund av försämrade villkor. Det är i första hand kvinnorna som kommer att drabbas.

Svenska medborgare, Sveriges ekonomi och ekologi kommer att få det svårare de närmaste åren. Livsgrunden kommer att utsättas för större och svårare belastningar. Vi kommer att få en period av ökade sociala klyftor och spänningar på grund av en orättfärdig skatte- och miljöpolitik.

Detta blir resultatet av en medveten socialdemokratisk politik i dag. Den är när det gäller solidarisk skattepolitik en vridning 180 grader från den som partiet har verkat för de senaste etthundra åren.

C. Ekologi och ekonomi

Regeringens skrivelse 1989/90:53 tyder på inget sätt på att de pågående ekologiska störningarna påverkar tänkandet inom regeringskansliet. Fortfa-

rande envisas man där med att tro att ekonomi är någonting som kan hållas skilt från det biologiska livet. Ekonomin verkar i dessa kretsar vara ett självständigt levande väsen, som lever efter egna "naturlagar". Ett väsen som kan vara friskt eller sjukt. När det är sjukt kan det få feber och det kallas inflation.

I skrivelsen finns ingen oro över att produktionsförmågan i hav och på mark försämras i rask takt och vad detta kan ha för inverkan på den ekonomiska utvecklingen, och ingenting om hur vi skall möta dessa påtagliga framtidshot.

Den pågående miljöförstöringen kommer att minska naturens produktionsförmåga. Vi hamnar då i försörjningskriser. Skall produktionsresultatet kunna delas jämnt inom folkflertalet fordras det ransoneringar och kvoter. Det som vi i miljöpartiet de gröna brukar kalla den blåa planekonomin. En utveckling som miljöpartiet de gröna bestämt är emot. Partiet vill att Sverige skall föra en ekonomisk politik som förhindrar försörjningskriser. En ekonomisk politik som står i samklang med naturens och människors begränsningar. En politik som är socialt ansvarsfull.

Under de tidigare skatteutredningarna och under skatteförhandlingarna har miljöpartiet de gröna envist utan att få gehör hävdad att det nya skattesystemet är långsiktigt förödande socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Det leder oss bara vidare in i den ökande miljöförstörelsen och bidrar till framtida försörjningskriser.

Vi kan bara konstatera att det i dag i Sveriges riksdag finns en stor majoritet för att fortsätta med att öka miljöförstöringen. Det finns ännu inte plats för tankar, än mindre för beslut och handlingar, som aktivt leder oss ur miljöförstöringen. Tanken att vi har ett gemensamt ansvar för våra barn och barnbarn har inte fått fotfäste hos merparten av de folkvalda. Internationell solidaritet säljs ut för kanonpengar. Både på laglig och på olaglig väg.

Med sorg och förfäran åser vi:

- Hur majoriteten kommer överens om att vi i Sverige till varje pris måste öka vår konsumtion. Trots att vi vet att den ökar miljöförstöringen. Trots att vi har en av de allra högsta varuförbrukningarna i världen.
- Hur majoriteten inför moms på energi, utom för flygbränsle, och sänker energiskatter. Industrins energislöseri gynnas. Det är hushållen som får betala. 8 400 milj. kr. per år eller ca 1 000 kr. per svensk och år.
- Hur majoriteten vill momsbelägga persontransporterna. Ett effektivt sätt att gynna bilismen och att motverka kollektiva och spårburna transporter. Mera avgaser och mera miljöförstörelse. Högre bensinförbrukning och fler bilköp som ökar BNP. Kollektiva energisnåla och miljövänliga transporter har inte den verkan.
- Hur majoriteten gynnar det smutsande flyget genom att inte skattebelägga flygbränslet.
- Hur majoriteten med momsbeläggning på TV-licensen vill bana väg för reklam-TV. Reklam bidrar till ökad konsumtion.
- Hur majoriteten inte vill ta bort momsen på basmaten. Slopade moms på basmaten gynnar dem med lägre inkomster och är en inledning till en ny livsmedelspolitik med odling utan konstgödsel och jordbruksgifter. Den slopade momsen på basmat kommer att mer än väl kompensera för de

merkostnader som det innebär att producera utan jordbruksgifter och konstgödsel.

De föreslagna skatteomläggningarna medför inget gott för Sverige på sikt. Vi ser ingen ljusning för vår överlevnadssituation med den nu förda ekonomiska politiken. Den leder dessutom till sociala snedfördelningar, som borde vara Sverige främmande.

I en situation med ständigt stigande bytesbalansunderskott borde det vara ett mycket starkt statsfinansiellt intresse att försöka minska importen. Att då föra en skattepolitik som medverkar till att öka användningen av fossila bränslen inom industri och samfärdsel motverkar detta.

Den stora saknaden

De fyra solidariteterna är vägledande för miljöpartiet de grönas politik:

- 1. Solidaritet med naturen och de ekologiska systemen
- 2. Solidaritet med kommande generationer
- 3. Solidaritet med utsatta grupper inom Sverige
- 4. Solidaritet med människorna i u-länderna.

Det som saknas i Sverige är en genomtänkt ansvarsfull ekonomisk politik med utgångspunkt i de fyra solidariteterna, som tar hänsyn till:

- att vi inte längre kan tära på de ändliga – de icke förnybara – resurserna i dagens orimliga takt,
- att vi inte längre kan fortsätta med att förstöra produktionsförmågan hos jord, vatten och luft – de förnybara resurserna,
- att vi måste gynna återbruk och återvinning,
- att vi måste sträva efter social rättvisa i vårt land,
- att vi måste kunna visa solidaritet med de fattiga i världen.

Regeringens skrivelse 1989/90:53 är ur allmänmänsklig synpunkt en skrämmande hård och fantasilös produkt utan anknytning till livets verkliga realiteter. Den pekar bara fram mot de oundvikliga och pågående ekologiska krascherna.

D. Den europeiska utmaningen

Förändringarna i Östeuropa och deras betydelse för svensk ekonomi

Regeringens skrivelse berör inte de stora förändringar som nu sker i Östeuropa och på vilket sätt dessa kan påverka svensk ekonomi under de närmaste åren. Ländernas ekonomi är körd i botten. Industrierna producerar under förhållanden som är långt värre än i de flesta västländer. Miljöförstörelsen är förfärande.

Svenskt miljökunskande får en chans

Av politiska och ekonomiska skäl har den svenska industrin sedan kriget vänt sig nästan helt till västekonomierna. Med den nya vändningen kommer vi att få möjligheter att öppna marknader åt öst. Den allvarliga och närmar sig katastrofala miljösituationen medför att svenskt miljökunskande nu kommer att få goda möjligheter. De chanserna får vi inte försitta vare sig av solidaritetsskäl eller av egoistiska skäl.

Svenska livsmedel produceras under förhållandevis gynnsamma omständigheter och är därför mindre gifttyngda än de som produceras i våra östliga grannländer. Vi måste också kunna påräkna export av goda livsmedel.

Konjunkturöverbryggandet och konsumismen

Förändringarna i öst kan bli en framtida konjunkturöverbryggare för svensk ekonomi. Förutsatt att vi har de rätta produkterna vid rätt tidpunkt och skapliga villkor. Ekonomierna i öst är risiga. Det kommer att erfordras olika former av genomtänkta exportkrediter.

Det är viktigt att vi inte medverkar till att föra över vår miljöförödande konsumtionsstandard till våra grannländer. Vi måste nu själva börja det svåra arbetet att minska vår skadliga konsumtion för att visa vägen.

Rustningspolitikens förändringar

De pågående och framgångsrika förhandlingarna i Wien om neddragning av de konventionella styrkorna i centrala Europa måste komma att påverka de svenska rustningsansträngningarna. Den vanliga hotbilden har nu på kort tid radikalt förändrats. Vårt stora rustningsbehov kommer att minska. Vi får en rejäl förändring av den svenska ekonomin. Stora penningmedel kan lossgöras för en bred satsning på att miljöanpassa svensk industri och det svenska transportsystemet.

Ett nytt Europa växer fram

Förändringarna i Östeuropa är fantastiskt glädjande. Människor får efter 40 år de möjligheter som vi anser vara naturliga inslag i ett samhälle.

Omdaningen av de östliga ekonomierna kommer att verka som en förändringskraft i vår ensidiga satsning på EG. Sverige har nu möjligheter att också på det ekonomiska planet verka för ett öppet och demokratiskt Europa från Atlanten till Ural, från Nordkap till Kreta.

Arbetet med EG-anpassningen bedrivs med stor skyndsamhet. I dag ser vi inte att regeringen betraktar EG-frågan i ljuset av det som händer i Östeuropa. Att inte beakta de frågor som nu ställs om den europeiska framtiden innebär att vi läser oss till en del av Europa – den västeuropeiska ekonomiska gemenskapen.

Varför inte arbeta för ett demokratiskt mångfaldigt Europa baserat på delarnas möjligheter och fördelar?

Varför välja ett liv bakom EG:s murar när vi kan välja den europeiska friheten?

Det är den europeiska utmaningen, "Le défi européen". Varför inte anta den!

E. En ekologiskt rimlig beskattning för välbefinnande och social rättvisa

Miljöpartiet de gröna har föreslagit:

- 1. skatter och avgifter som har till syfte att dämpa konsumtionsivern och att stoppa den galopperande miljöförstöringen.

- 2. en ekonomisk politik som skall minska skatterna på mänskligt arbete och öka dem på icke förnybar energi,
- 3. en ekonomisk politik som ger oss möjlighet att minska arbetstiden,
- 4. en ekonomisk politik som gynnar dem med lägre inkomster på bekostnad av dem med högre inkomster,
- 5. en ekonomisk politik som verkar solidarisk för människor i u-länderna,
- 6. en ekonomisk politik som öppnar oss för hela Europa.

Mot. 1989/90
Fi18

Allt detta och mycket mera har miljöpartiet de gröna redovisat i motioner under det gångna riksmötet och i de utredningar där partiets representanter har medverkat. Partiet kommer att redovisa dem på nytt i en nu aktuell skattemotion, under den allmänna motionstiden och under det pågående riksmötet.

Problemet med den nuvarande ekonomiska politiken är att den har en så snäv och begränsad målsättning. Livet mäts och värderas i ekonomiska termer. Ekonomisk tillväxt utan hänsyn till innehåll och långsiktiga konsekvenser är samhällsmålet. Andra sidor av samhällslivet tvingas underordna sig kravet på ekonomisk tillväxt.

Den officiella politiken tar inte upp medborgarnas välbefinnande som ett väsentligt samhällsmål. Med utgångspunkt från tankar kring vårt välbefinnande kan ekonomin användas som ett medel att nå välbefinnande. Social rättvisa som samhällsmål har kommit bort efter socialdemokraternas skatteuppgörelse med folkpartisterna.

F. Sammanfattande slutsatser

Det är miljöpartiet de grönas åsikt att regeringens skrivelse 1989/90:53 ger en skev bild av den ekonomiska utvecklingen de närmaste två åren. Orsaken är dels att skrivelsen inte tar upp de fundamentala problemen i ekonomin, de som hänger ihop med pågående ekologiska katastrofer, medborgarnas välbefinnande, social rättvisa, det nya skattesystemets konsekvenser, dels att skrivelsen inte behandlar den pågående utvecklingen i Östeuropa, Europafrågan i sin helhet samt det pågående nedrustningsarbetet och hur allt detta påverkar Sveriges ekonomi de närmaste åren.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen av regeringen begär en ny skrivelse med bedömningar av den ekonomiska utvecklingen under 1989, 1990 och 1991 och att regeringen då tar hänsyn till vad i motionen anförts bl.a. om betydelsen av de pågående ekologiska störningarna, medborgarnas välbefinnande, social rättvisa samt de snabba och stora förändringarna i Östeuropa och det pågående nedrustningsarbetet.

Stockholm den 6 december 1989

Mot. 1989/90

Fi18

Inger Schörling (mp)

Carl Frick (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Lars Norberg (mp)